

Interreg

Ελλάδα-Κύπρος

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

SMART-TOUR

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΔΕΣΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Νησιά – Ελκυστικοί Προορισμοί της Μεσογείου SMART TOUR

Έρευνα και ανάλυση τουριστικής αγοράς Κύπρου

Πλαίσιο τουριστικής ανάπτυξης νησιωτικών περιοχών

Λάρνακα, 29 Αυγούστου 2023

Περιεχόμενα παρουσίασης

Μέρος Α: Ζητήματα που αναδείχθηκαν από τη διαβούλευση με τα **ενδιαφερόμενα μέρη** επί των 14^{ων} μορφών τουρισμού (ΕΣΤ-2030)

Μέρος Β: Βασικά ευρήματα από την **έρευνα επισκεπτών** (Ιούνιος-Σεπτέμβριος 2022, 1000 επισκέπτες)

Μέρος Γ: Προτεινόμενες **στρατηγικές & δράσεις** για την αντιμετώπιση των **κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης** που αναδείχθηκαν από την έρευνα

Πρωτογενής έρευνα

Μέρος Α΄:
Διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση

- Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου
- Υφυπουργείο Τουρισμού
- Εταιρείες Τουριστικής Ανάπτυξης & Προβολής Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου, Αμμοχώστου, Τροόδους
- Επίτροπος Ορεινών Κοινοτήτων
- Association of Cyprus Travel Agents
- Invest Cyprus
- CYSTAT
- Σύνδεσμος Μαρίνων Κύπρου
- Ορειβατικός Σύλλογος Λευκωσίας
- Σύνδεσμος Καταδυτικών Κέντρων
- Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού
- Cyprus Convention Bureau
- Φορέας Προώθησης Υπηρεσιών Υγείας Κύπρου
- Cyprus Spa Association
- Φορέας Θρησκευτικού/ Προσκυνηματικού Τουρισμού
- Φορέας Πολιτιστικού Τουρισμού

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Σύμφωνα με την πρωτογενή έρευνα της μελέτης (καλοκαίρι του 2022), το 66% των ερωτηθέντων ανέδειξε τον ήλιο-θάλασσα ως τον βασικό λόγο για το ταξίδι του στην Κύπρο. Αντίστοιχα το 2019 (Cystat) το 82% των επισκεπτών ταξίδεψε στην Κύπρο για λόγους αναψυχής.
- Εντοπίζεται **ανάγκη αξιολόγησης της φέρουσας ικανότητας των παραλιών** να εξυπηρετούν τον μαζικό τουρισμό με το πλήθος του εγκατεστημένου και ανεπτυγμένου εξοπλισμού, το εύρος και το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται καθώς και το ωράριο χρήσης των παραλιών.
- Σημαντικό να αξιολογείται τακτικά το επίπεδο διάβρωσης των ακτών καθώς μπορεί να οξυνθεί απότομα ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής.
- Αντίστοιχη επαγρύπνηση απαιτείται για τη ρύπανση του θαλάσσιου και παραθαλάσσιου περιβάλλοντος, ιδιαίτερα από πλαστικά και από υλικά που μπορεί να προκαλέσουν μόλυνση του περιβάλλοντος καθώς και για την ηχορύπανση.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Εντοπίζεται **ανεπαρκής προσφορά** (σε ποσότητα & ποιότητα) αθλητικών υποδομών/εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς αθλητικούς. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ανέφεραν ότι παρά το γεγονός ότι υπάρχει ενδιαφέρον από ξένες αθλητικές ομάδες, εντούτοις οι μονάδες δεν είναι κατάλληλες. Συγκεκριμένα οι αθλητικές υποδομές δεν επιτρέπουν την φιλοξενία πολλαπλών ομάδων για να υποστηρίξουν την υλοποίηση αγώνων μεταξύ τους. Επίσης οι επαγγελματικές ομάδες έχουν εκφράσει δυσαρέσκεια που αφορά στην έλλειψη κατάλληλων υποδομών στις ξενοδοχειακές μονάδες – γυμναστήριο / διατροφή.
- Εντοπίστηκε **ανεπάρκεια διαθέσιμων ανοιχτών ξενοδοχείων / τουριστικών καταλυμάτων τη χειμερινή περίοδο**, σημαντικό μειονέκτημα εφόσον οι αθλητές ταξιδεύουν ολόχρονα.
- Συνεπώς οι **υπόλοιπες αδυναμίες** που εντοπίστηκαν (ανεπαρκής προώθηση, απουσία εξειδικευμένου branding, αυξημένος ανταγωνισμός) είναι δευτερεύουσας σημασίας εφόσον δεν αντιμετωπιστούν οι προηγούμενες.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Από τη στιγμή που έχει εδραιωθεί σημαντική ζήτηση για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες, η **επαγγελματοποίηση των προσφερόμενων υπηρεσιών** είναι ζητούμενο. Μια νομοθεσία που θα προδιαγράφει το επάγγελμα του οργανωτή γάμου θα συνεισφέρει σ' αυτό.
- Ομοίως (η νομοθεσία) θα μπορέσει να διαχειριστεί **φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού** ανάμεσα σε όσους προσφέρουν υπηρεσίες, έλλειψη συγχρονισμού αδειών, κτλ.
- Την ίδια στιγμή αναπτύσσεται **ανταγωνισμός από συναφείς προορισμούς** (Ελλάδα, Μάλτα, Τουρκία) ο οποίος παραδοσιακά μπορεί να αντιμετωπιστεί με branding και marketing.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Η δημιουργία γηπέδων γκολφ ως μέσο ανάπτυξης μιας εξειδικευμένης μορφής τουρισμού πολυτελείας στην Κύπρο οφείλει να βασίζεται στην **αξιοποίηση των τεχνολογιών αιχμής όσον αφορά στη βιώσιμη διαχείριση του νερού** και να λειτουργούν συνολικά εντός του **πλαίσιου αειφόρου ανάπτυξης** για το οποίο δεσμεύεται η χώρα.
- Η εύθραυστη ισορροπία ανάμεσα στα υψηλής ποιότητας γήπεδα που έχουν αναπτυχθεί και τον premium τουρισμό από τη μία και στην υψηλή κατανάλωση νερού και τον ισχυρό ανταγωνισμό από την άλλη ίσως αποτελεί μέρος της αιτίας της **καθυστέρησης στην υλοποίηση νέων αναπτύξεων γηπέδων γκολφ**.
- Η **απόσταση της Κύπρου από αγορές τουρισμού γκολφ** (π.χ. Βόρειες Χώρες) κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο, αποτελεί επιπλέον ζήτημα (πιο ακριβή & χρονοβόρα μετακίνηση).
- Την ίδια στιγμή, **δεν υπάρχει ικανοποιητική προσφορά πτήσεων** και ειδικότερα απευθείας πτήσεων από τον ευρωπαϊκό βορά.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Τα **περιοριστικά** ωράρια λειτουργίας μουσείων, εκκλησιών, σκευοφυλακίων κ.ά., ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές Τροόδους, καθιστούν δύσκολη την επίσκεψη από μεμονωμένους επισκέπτες.
- Οι ανεπαρκείς υποδομές σε ορισμένα θρησκευτικά μνημεία δημιουργούν **προβλήματα προσβασιμότητας**, ιδιαίτερα για ΑΜΕΑ.
- Οι θρησκευτικοί πόροι **δεν συμπεριλαμβάνονται σε τουριστικά πακέτα** με βάση τον ήλιο-θάλασσα αλλά ούτε σε αυτά του πολιτιστικού τουρισμού. Είναι προφανές πως από μόνοι τους δεν αποτελούν κρίσιμη μάζα για την προσέλκυση επισκεπτών.
- Εντοπίζεται σοβαρή **έλλειψη εξειδικευμένου branding**, στρατηγικής προώθησης και **σύγχρονων μέσων προβολής & διασύνδεσης με τον πολιτιστικό τουρισμό**.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Εντοπίζεται **έλλειψη νομοθετικής πρωτοβουλίας** που να ρυθμίζει τα καταδυτικά κέντρα και την ασφαλή διεξαγωγή καταδύσεων σε προσιτές τιμές.
- Υπάρχει **ελλιπής υποδομή**, σε σχέση με την πρόσβαση στα σημεία καταδυτικού ενδιαφέροντος από την ξηρά (π.χ. βάρκες, σκάλες).
- Δεν έχει γίνει σωστή εκτίμηση της **οικονομικής συνεισφοράς του καταδυτικού τουρισμού** στην Κύπρο, αν υπολογίσουμε πως στην Ευρώπη υπάρχουν 3.5 εκατομμύρια δύτες, εκ των οποίων το 70% επιλέγει τη Μεσόγειο ως προορισμό αναψυχής.
- Επιπλέον **δεν γίνονται επενδύσεις για την ανάπτυξη ορισμένων υποδομών** που θα μπορούσαν να αποφέρουν περισσότερα κέρδη (πχ όπως υιοθέτησε η Μάλτα για τις τεχνικές καταδύσεις).

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Ο τομέας δεν έχει αναπτυχθεί και οργανωθεί στον αναγκαίο βαθμό που θα τον καταστήσει ισχυρό τουριστικό προϊόν (μόλις το 5% των ερωτηθέντων τον ανέφεραν ως πρόσθετο λόγο επίσκεψης αν και ήταν η πιο συχνή δραστηριότητα που επέλεξαν). Η οινογαστρονομία αντιμετωπίζεται περισσότερο ως **συνοδευτικό συστατικό** στο συνολικό τουριστικό προϊόν της Κύπρου.
- Οι προσπάθειες του Υφυπουργείου επικεντρώνονται στην **ανάδειξη, ανάπτυξη και προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων διατροφής** της Κύπρου (χαλούμι) (κατοχύρωση Π.Ο.Π.) και από την άλλη στην ανάδειξη του κρασιού. Στην πραγματικότητα, το **οιλικό κομμάτι** της οινογαστρονομίας εμφανίζεται να έχει μεγαλύτερη προτεραιότητα από το γαστρονομικό.
- Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί **7 οικικές διαδρομές** «Δρόμοι του κρασιού» στις οποίες έχουν ενταχθεί **34 οινοποιεία**. Απομένουν ακόμη σημαντικά βήματα ως προς τη συνένωση δυνάμεων ανάμεσα στα οινοποιεία και την από κοινού προώθηση του κυπριακού κρασιού αλλά και την **καθιέρωση μιας κοινής και αναγνωρίσιμης οικικής κουλτούρας**.
- Όσον αφορά στη γαστρονομία, η πιο σημαντική μέχρι σήμερα πρωτοβουλία αφορά στον σχεδιασμό και υλοποίηση του «**Κυπριακού προγεύματος**» στα ξενοδοχεία που σταδιακά υιοθετείται από όλο και περισσότερες μονάδες και εφόσον υπάρξει **συνέπεια** θα συνεισφέρει θετικά στη διαμόρφωση της γαστρονομικής ταυτότητας του προορισμού.
- Επίσης πρωτοβουλίες όπως η διοργάνωση **γαστρονομικών φεστιβάλ, γαστρονομικά εκπαιδευτικά σεμινάρια**, συμμετοχή σε σχετικές εκθέσεις και διαγωνισμούς, προσθέτουν στην ανάπτυξη και προώθηση της συγκεκριμένης μορφής τουρισμού.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Έλλειψη επαρκούς νομοθετικής κάλυψης για την περαιτέρω ανάπτυξη των δυνατοτήτων του ποδηλατικού τουρισμού, π.χ. bike guides.
- Έλλειψη γνώσης/ενημέρωσης για το αντικείμενο από τους επαγγελματίες του τουρισμού (ξενοδοχεία, υπηρεσίες, κ.ά.) προκειμένου να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες του ποδηλατικού τουρισμού στην τουριστική ανάπτυξη.
- Έλλειψη κατάλληλων υποδομών προκειμένου οι πόλεις της Κύπρου να γίνουν φιλικές προς τα ποδήλατα, όπως θέσεις ποδηλάτων στα λεωφορεία, δημιουργία ποδηλατικών δρόμων.
- Προώθηση φιλικής νοοτροπίας προς τον ποδηλατισμό (bike-friendly culture), τόσο τον αγωνιστικό, μέσω κινήτρων π.χ. συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς, οργάνωση αγώνων, όσο και τον ποδηλατισμό αναψυχής μέσω της προώθησης φιλικών υποδομών προς τους ποδηλάτες.
- Απουσία εξειδικευμένου branding για τον ποδηλατικό τουρισμό.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Πολλά ξενοδοχεία (και με συνεδριακές εγκαταστάσεις) λειτουργούν **βάση εποχικότητας**, εμποδίζοντας έτσι την επίτευξη του στόχου για τουρισμό στον συγκεκριμένο τομέα ολόκληρο τον χρόνο, ιδιαιτέρως σε περιοχές όπως η Αμμόχωστος.
- **Ελλιπής υποδομή σε αρκετά ξενοδοχεία** τόσο στον τομέα εξυπηρέτησης των αναγκών ενός συνεδρίου π.χ. σύγχρονων τεχνολογικών μέσων, όσο και στην εξυπηρέτηση των αναγκών του ίδιου του συνεδρίου π.χ. έλλειψη αιθουσών χωρητικότητας μεγαλύτερης 1200 ατόμων. Ακόμη και στην περιοχή της Λεμεσού που προσελκύει πολλά συνέδρια από διάφορες αγορές, παρουσιάζονται αρκετές ελλείψεις στον τεχνολογικό τομέα και στις υποδομές γενικότερα.
- Ο ρόλος των DMCs (Destination Management Companies) έχει υποτιμηθεί, με αποτέλεσμα την παροχή αμφιβόλου ποιότητας υπηρεσιών, λόγω της ζήτησης προσφορών για μερικές δραστηριότητες αντί για το συνολικό ταξίδι.
- Πρόκληση αποτελεί επίσης ο **αθέμιτος ανταγωνισμός** που δημιουργείται από τη δραστηριοποίηση μη αδειούχων επιχειρήσεων, αλλά και μέσω διενέργειας μέρους του ρόλου των DMCs από ξενοδοχεία/επιχειρήσεις/ακαδημαϊκά ιδρύματα κτλ.
- **Απουσία ολοκληρωμένου branding** της Κύπρου ως ιδανικού συνεδριακού προορισμού.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Έλλειψη τουριστικής πληροφόρησης προς επισκέπτες των λιμανιών. Δεν υπάρχει στρατηγικά στοχευμένο πλάνο τουριστικών εμπειριών για τους επισκέπτες κρουαζιέρας.
- Απουσία κατάλληλης υποδομής για υποδοχή σύγχρονων κρουαζιεροπλοίων.
- Σε ελλειμισμό μεγαλύτερων κρουαζιερόπλοιων (2.000 – 3.000 επιβατών), οι προσφερόμενες υπηρεσίες όπως π.χ. ξεναγοί σε διάφορες γλώσσες (Ιταλικά, Γερμανικά, Γαλλικά), μεταφραστές, οδηγοί, συνοδοί για μεγάλες ομάδες επισκεπτών δεν είναι επαρκείς για να εξυπηρετήσουν τη σχετική ζήτηση.
- Αυξημένα τέλη και πολλαπλές χρεώσεις επιβατών.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Η επιτυχία ανάπτυξης του τουρισμού υγείας και ευεξίας εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από **επενδύσεις** στο προϊόν και στη στενή **συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα**. Ο αριθμός των ιδιωτικών πρωτοβουλιών είναι μικρός.
- Γειτονικοί προορισμοί με υψηλή αναγνωρισιμότητα και διαπιστευμένα κέντρα αποτελούν **καθιερωμένους ανταγωνιστικούς προορισμούς** τουρισμού υγείας με χαμηλότερο κόστος μετάβασης.
- Ο μικρός αριθμός διαπιστευμένων νοσηλευτηρίων και κέντρων αποκατάστασης καθιστά τον προορισμό λιγότερο ανταγωνιστικό.
- Απουσία νομοθετικού πλαισίου για Κέντρα Αποκατάστασης που επηρεάζει την ζήτηση.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Ο ρόλος των καταλυμάτων (διαμονή) στις αγροτικές και ορεινές περιοχές παίζει καθοριστικό ρόλο στην ποιότητα και ελκυστικότητα του προσφερόμενου προϊόντος. Το ίδιο ισχύει και για τους χώρους εστίασης.
- Τα διάφορα φεστιβάλ και εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα σε περιοχές της υπαίθρου θα πρέπει να αναβαθμιστούν στη βάση αφενός της ανάδειξης της αυθεντικής τοπικής παράδοσης και αφετέρου της στοχευμένης προσέλκυσης συγκεκριμένων αγορών-στόχων.
- Συμπληρωματικές δραστηριότητες όπως η περιήγηση στα μονοπάτια, η ορεινή ποδηλασία, η παρατήρηση της φύσης, οφείλουν να αναδειχθούν ως μέρος του τουρισμού υπαίθρου όπως και οι εμπειρίες πολιτισμού που μπορούν να προσφερθούν στις περιοχές αυτές.
- Εξίσου καθοριστικός παράγοντας με τη διαμονή για την ανάπτυξη του προϊόντος είναι και η πρόσβαση, με έμφαση στα βασικό ορεινό και ημιορεινό οδικό δίκτυο καθώς και στα άτομα με αναπηρία ή/και μειωμένη κινητικότητα.
- Η προώθηση του τουρισμού υπαίθρου θα πρέπει να υλοποιείται και ως μέρος του συνολικού Κυπριακού τουριστικού προϊόντος και με εξειδικευμένη στόχευση σε συγκεκριμένες αγορές και ομάδες-στόχους.
- Η Εθνική Στρατηγική για την Ανάπτυξη των Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους θα πρέπει να αξιοποιηθεί ανάλογα από το Υφυπουργείο και τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να επιτευχθεί σταδιακά ο αρχικός σκοπός της εκπόνησής της.

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Αν και σύμφωνα με την έρευνα της PwC, οι τουρίστες στους οποίους απευθύνεται αυτήν τη στιγμή η Κύπρος, δεν είναι η ομάδα-στόχος των καζίνο, εντούτοις, **υπάρχει ένα 30% των υφιστάμενων επισκεπτών που βλέπει θετικά μια τέτοια εμπλουτιστική δράση.**
- **Κύριες αγορές-στόχοι** αποτελούν το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ισραήλ, οι Χώρες της Μέσης Ανατολής και του Αραβικού κόλπου, οι χώρες της Ανατολικής Ασίας, η Ρωσία και άλλες.
- Το πολυθεματικό καζίνο-θέρετρο της Κύπρου στο Ζακάκι της Λεμεσού αναμένεται να δώσει ώθηση και σε άλλες ειδικές μορφές τουρισμού όπως ο **συνεδριακός τουρισμός**. Αυτό το έργο μπορεί να οδηγήσει και στην **προσέλκυση νέων αγορών** που είναι σε θέση να δώσουν χρήματα στην Κύπρο και θα ανεβάσει τον πήχη όχι μόνο στην **αναψυχή και τον premium τουρισμό**, αλλά και στον **διεθνή επιχειρηματικό και συνεδριακό τουρισμό**, δεδομένης της ανώτερης ποιότητας των εγκαταστάσεων MICE (συναντήσεις, συνέδρια, εκθέσεις) του θερέτρου.
- Οι υφιστάμενες επενδύσεις στον τουρισμό καζίνο στοχεύουν στην **διαφοροποίηση του εγχώριου τουριστικού κλάδου** και στην **προσέλκυση νέων αγορών**, που θα αναδείξουν το νησί σε δημοφιλή προορισμό για αναψυχή, αλλά και επιχειρηματικότητα.
- **Ανάγκη δίκαιης διάχυσης των οικονομικών ωφελειών** από τη λειτουργία του καζίνο στην κοινωνία και **άμβλυνση των πιθανών πιέσεων** στην κοινότητα (gentrification, τουριστικοποίηση, κτλ.).

Κρίσιμα ζητήματα/ευρήματα

- Ο αλιευτικός τουρισμός αποτελεί μια προσπάθεια αρμονικής συνύπαρξης των αλιέων και του φυσικού περιβάλλοντος μέσα από την ανάδειξη και προστασία των φυσικών, ιστορικών, πολιτιστικών και παραδοσιακών αξιών μιας περιοχής. Οι επισκέπτες που αναζητούν την εμπειρία εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως είναι ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός και ο αλιευτικός τουρισμός και είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν γι' αυτό, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στη **συνετή χρήση των φυσικών πόρων** και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
- Ο αλιευτικός τουρισμός θα δώσει τη δυνατότητα **σύνδεσης των τουριστών με τις τοπικές κοινότητες** προσφέροντας ξεχωριστές εμπειρίες τόσο στους πελάτες όσο και στους φορείς εκμετάλλευσης. Η οικονομική κατάσταση των αλιευτικών κοινοτήτων μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά στις περιοχές αυτές με τον εμπλουτισμό της τουριστικής προσφοράς.
- **Έλλειψη νομοθετικού πλαισίου** που να ορίζει τον τρόπο λειτουργίας και αξιοποίησης του αλιευτικού τουρισμού, κάτι που αποτελεί απαραίτητη για την ανάπτυξή του. Η Κύπρος θα μπορούσε να αξιοποιήσει τη σχετική τεχνογνωσία του ελληνικού κράτους από το Ν.4070/2012 που ρυθμίζει τον αλιευτικό τουρισμό και την ΚΥΑ 414/12-1-2015 που θέτει τις **προϋποθέσεις, τους όρους και τις διαδικασίες** για τη διενέργεια αλιευτικού τουρισμού από επαγγελματίες αλιείς. Η απουσία νομοθετικού περιεχομένου μαρτυρά πως ο αλιευτικός τουρισμός **δεν έχει λάβει ακόμα την προσοχή που απαιτείται** από την χώρα ώστε να αποτελέσει ένα επιπλέον εμπλουτιστικό προϊόν της τουριστικής προσφοράς του προορισμού.

Πρωτογενής έρευνα

Μέρος Β΄:
Έρευνα ικανοποίησης επισκεπτών

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ταυτότητα έρευνας

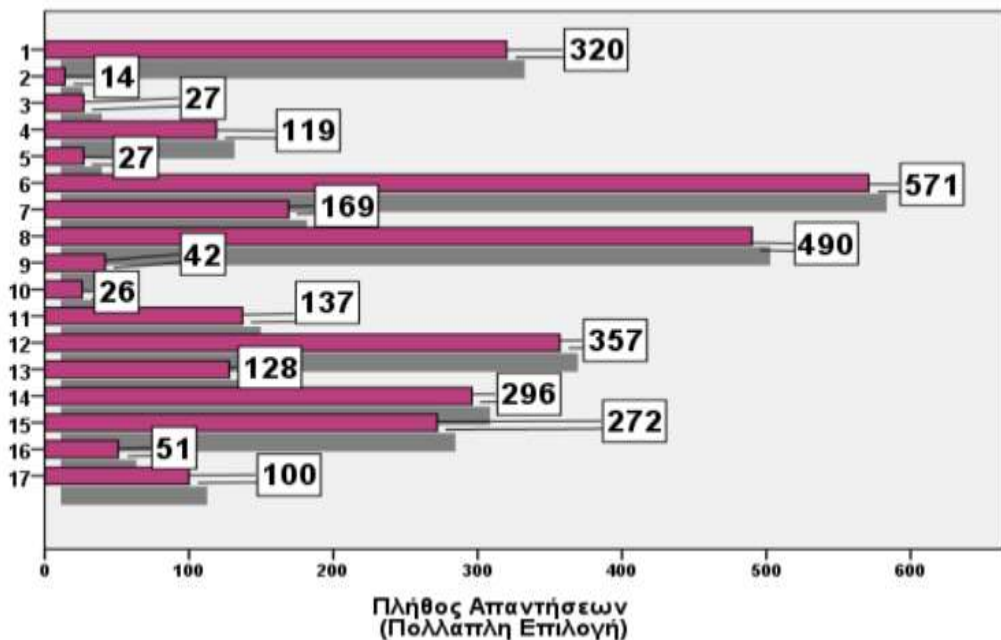
Δείγμα: 1000 επισκέπτες

Περίοδος: Ιούνιος – Σεπτέμβριος 2022

Σημεία έρευνας:

- Αεροδρόμια Πάφου & Λάρνακας
- Ξενοδοχεία σε όλες τις επαρχίες

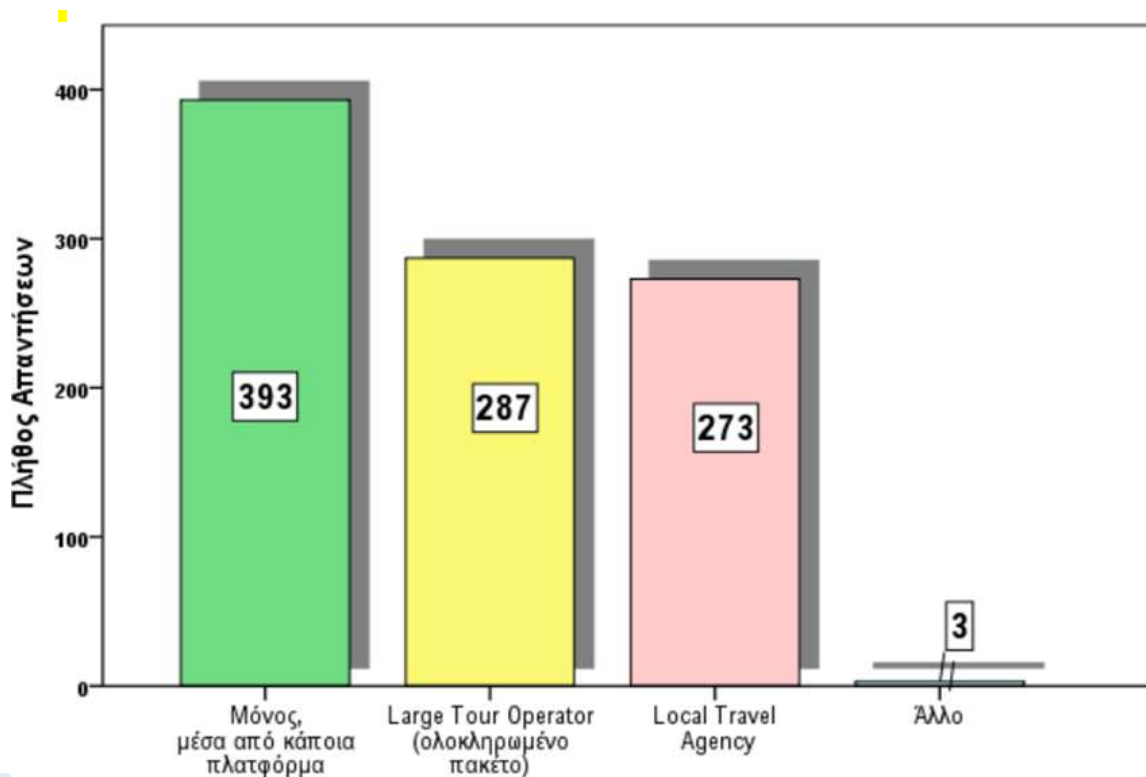
ΘΕ2 : Τουριστικές Δραστηριότητες που επέλεξαν να πραγματοποιήσουν

1. Ήλιος / Θάλασσα
2. Επαγγελματικοί λόγοι
3. Αγροτουρισμός
4. Οικοτουρισμός
5. Παρατήρηση πουλιών
- 6. Τοπική γαστρονομία ~18%**
7. Οινογευσία/γνωσία
- 8. Περιπατητικός τουρισμός ~15%**
9. Ποδηλατικές διαδρομές
10. Άλλο άθλημα, μη θαλάσσιο
11. Επίσκεψη σε κέντρα ευεξίας
- 12. Πολιτιστικός τουρισμός ~11%**
13. Θρησκευτικός/Προσκυνηματικός
14. Θαλάσσιος Τουρισμός (κρουαζιέρα, καταδύσεις, yachting, αλιευτικός τουρισμός)
15. Ξεκούραση
16. Επίσκεψη συγγενών/φίλων
17. Όχι

- Η εξερεύνηση της **Τοπικής γαστρονομίας** σημείωσε το μεγαλύτερο ποσοστό (18,2%).
- Ακολουθεί ο **Περιπατητικός Τουρισμός** (15,3%) σε ύπαιθρο αλλά και παραλιακά (π.χ. Κάβο Γκρέκο).
- Ο **Πολιτιστικός Τουρισμός** (11,4%) είναι επίσης στις κορυφαίες επιλογές (π.χ. Μουσεία, Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, κλπ.).

ΘΕ3 : Τρόπος Προγραμματισμού Ταξιδιού

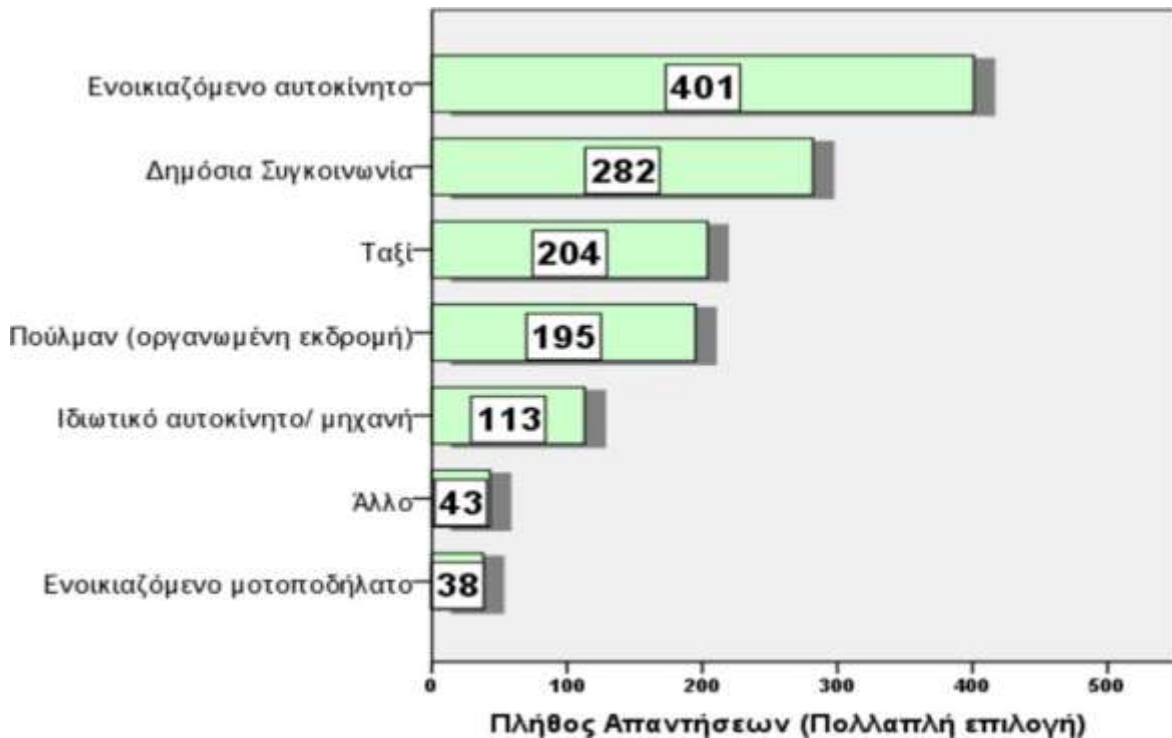
Μόνοι τους ~41%

Μέσω Tour Operators ~30%

Μέσω Local Agents ~28%

*Όσοι έκλεισαν μέσω Tour Operators, προτίμησαν πακέτο **all inclusive**, με το ξενοδοχείο και τα αεροπορικά.

ΘΕ4 : Τρόπος Μετακίνησης

Ενοικιαζόμενο όχημα ~31%

Δημόσιες συγκοινωνίες ~22%

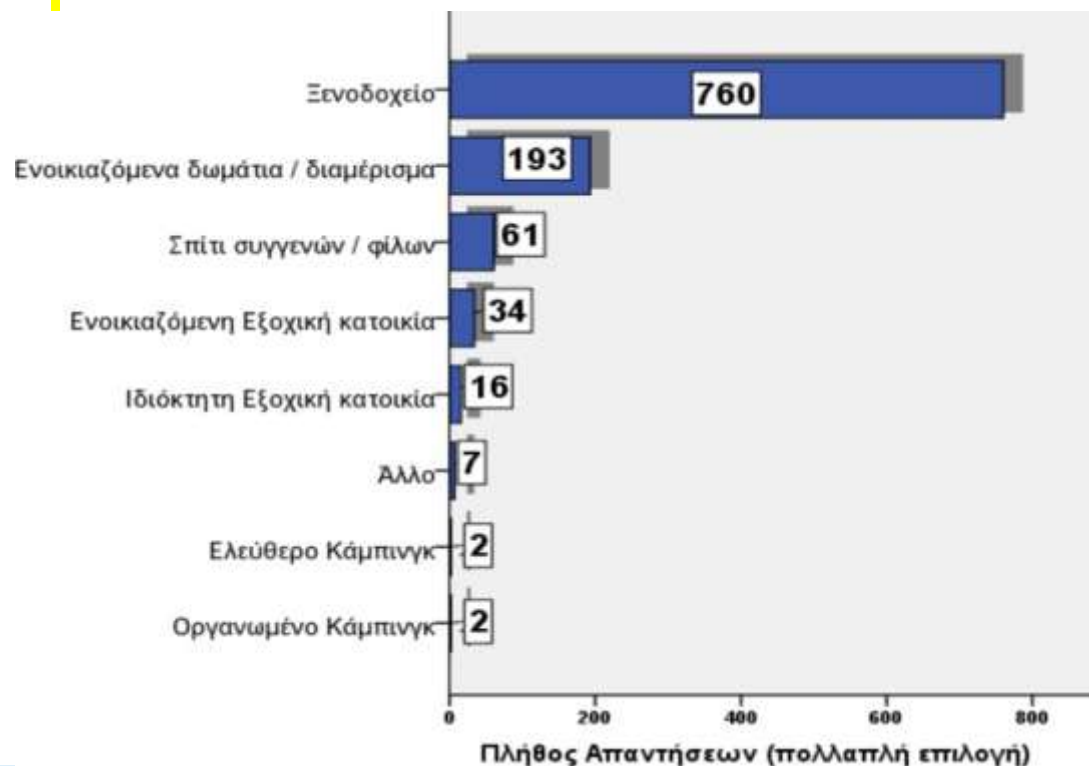
Ταξί ~16%

Πούλμαν ~15%

Ιδιωτικά οχήματα ~9%

Ενοικιαζόμενα μοτοποδήλατα ~3%

ΘΕ5 : Τύπος καταλύματος

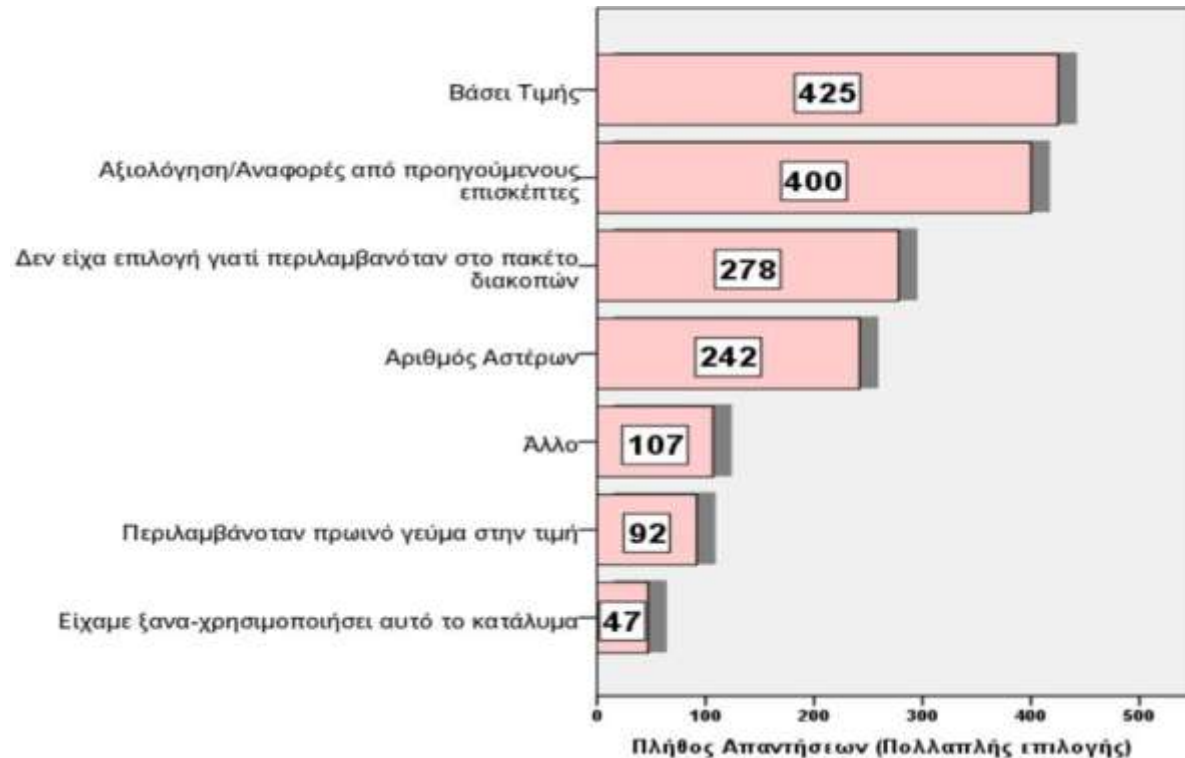
Ξενοδοχείο ~71%

Ενοικιαζόμενα δωμάτια ~18%

Λοιπές επιλογές μεταξύ ~6% και 0,2%

ΘΕ5 : Κριτήρια επιλογής καταλύματος

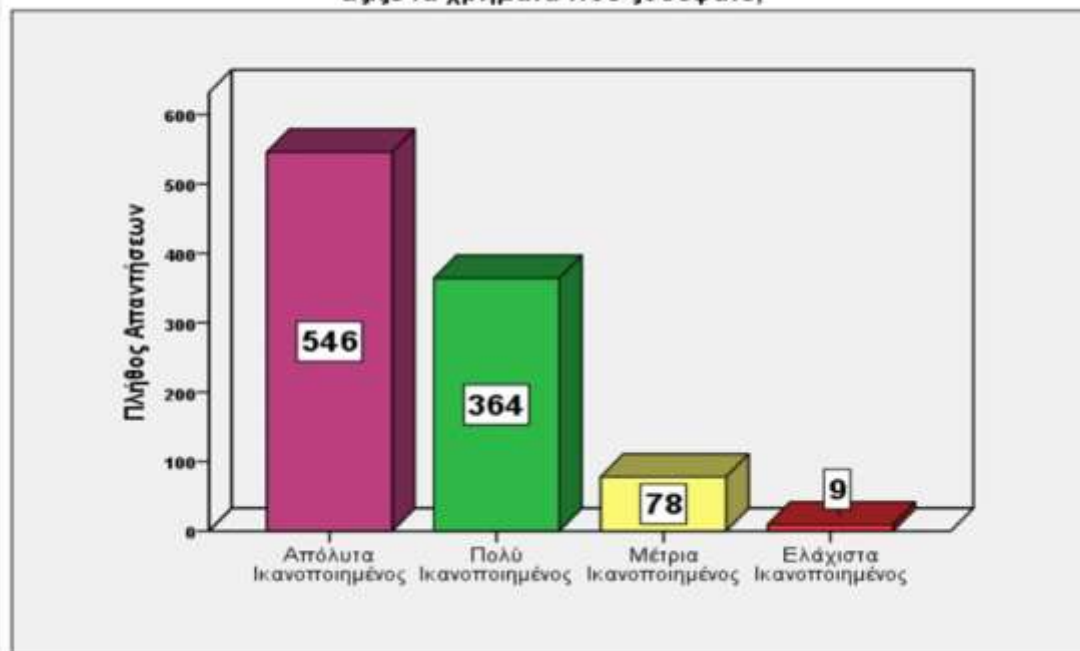
Τιμή ~27%

Αξιολογήσεις/Reviews ~25%

**Κατηγορία (αστέρια)
καταλύματος ~15%**

ΘΕ6: VFM Αξιολόγηση Προορισμού

Συνολικά, θα λέγατε, ότι το αποτέλεσμα της εμπειρίας σας φέτος στην Κύπρο άξιζε τα χρήματα που ξοδεύατε;

Απόλυτα ικανοποιημένοι ~55%

Πολύ ικανοποιημένοι ~37%

Μέτρια ικανοποιημένοι ~8%

Ελάχιστα ικανοποιημένοι ~1%

Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας η σημαντικότερη αδυναμία της Κύπρου ως τουριστικός προορισμός;

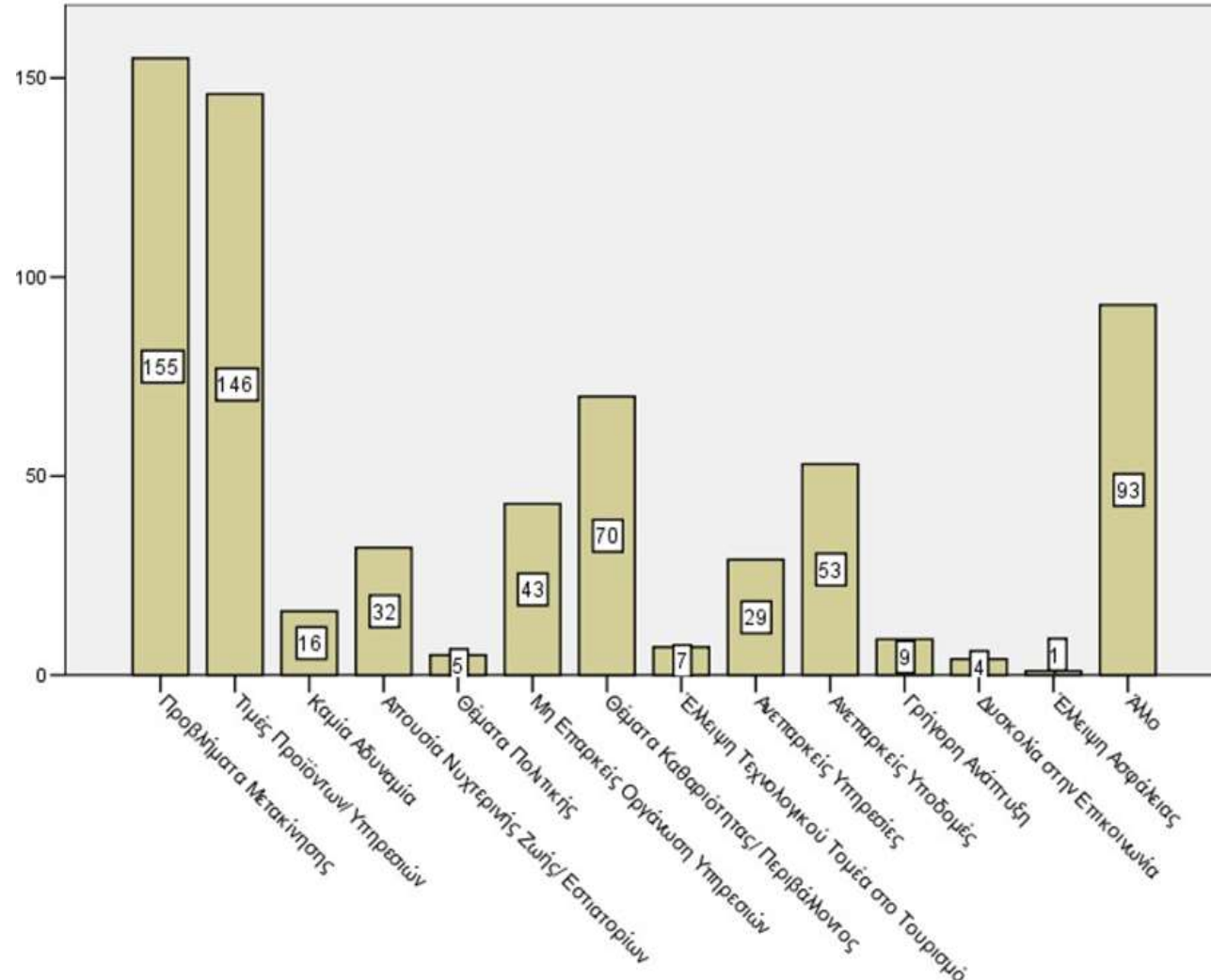
Μετακίνηση ~23%

Τιμές προϊόντων ~22%

Θέματα καθαριότητας & περιβάλλοντος ~11%

Ανεπαρκείς υποδομές ~8%

Ανεπαρκής οργάνωση παραλιών ~7%

Μέρος Γ΄:
Προτεινόμενες **στρατηγικές & δράσεις** για την
αντιμετώπιση των
κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης
που αναδείχθηκαν από την έρευνα

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης

[Πηγές: ΕΣΤ 2030, PESTEL Analysis, Αξιολόγηση μορφών τουρισμού, Stakeholders consultation, Έρευνα επισκεπτών, Δημοσιεύματα-Αρθρογραφία]

1. **Επιμήκυνση** της τουριστικής περιόδου – αντιμετώπιση της εποχικότητας *(ΣΣ-1 ΕΣΤ 2030-ολόχρονος)*
2. **Χωρική επέκταση** του προορισμού *(ΣΣ-4 ΕΣΤ 2030-κοινωνικά ωφέλιμος)*
3. **Επιδίωξη ενός πιο ποιοτικού τουρισμού** *(ΣΣ-2 ΕΣΤ 2030-ποιοτικός)*
4. **Επιδίωξη ενός πιο βιώσιμου & ανθεκτικού τουρισμού**
5. **Διοικητικός εκσυγχρονισμός** της διαχείρισης του προορισμού *(ΣΣ-3 ΕΣΤ 2030-ψηφιακά έξυπνος)*
6. **Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας**

1. Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου – αντιμετώπιση της εποχικότητας

Στόχευση

- Σχεδόν το 85% των αφίξεων (στοιχεία 2022) πραγματοποιούνται στο διάστημα **από Απρίλιο έως και Οκτώβριο**. Κάθε μήνας στο διάστημα αυτό αντιπροσωπεύει πάνω από το 9% των αφίξεων του έτους (από 9% τον Απρίλιο μέχρι 14% τον Ιούλιο και τον Αύγουστο)
- Ο αρχικός στόχος της επιμήκυνσης (ή επέκτασης) της τουριστικής περιόδου αφορά κυρίως στους μήνες **Μάρτιο** και **Νοέμβριο** όπου τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 4% και 4,7% και θεωρούνται ως η "ενδιάμεση περίοδος" (shoulder season)
- Ποσοτικός στόχος της ΕΣΤ-2030: **Μείωση της εποχικότητας κατά 18%. Από 22% που ήταν οι διανυκτερεύσεις την περίοδο Νοεμβρίου-Απριλίου το 2018, να ανέλθουν στο 40% [Νοε 21-Απρ 22: 29,4%]**

Στρατηγικές & Δράσεις

- # Επενδύσεις σε ειδικές μορφές τουρισμού (πολιτιστικός & θρησκευτικός τουρισμός / οινογαστρονομία / MICE / τουρισμός υπαίθρου)
- # Βελτίωση της αεροπορικής συνδεσιμότητας την off season περίοδο
- # Ανάπτυξη αγορών με προφίλ επισκεπτών συμβατό με την off season Κύπρου
- # Δυναμικό marketing (έμφαση στο digital)
- # Ενίσχυση της πολιτικής των destination labels

2. Χωρική επέκταση του προορισμού

Στόχευση

→ Ποσοτικός στόχος ΕΣΤ-2030: **Αύξηση των διανυκτερεύσεων στις ορεινές περιοχές και τα άλλα χωριά της υπαίθρου από 100.000 (2018) σε 400.000 (2030). [2022:227.000]**

→ Συναφείς με τον ως άνω στόχο και οι κάτωθι:

- αντιμετώπιση του ζητήματος της υπερσυγκέντρωσης επισκεπτών σε συγκεκριμένες περιοχές (υπερτουρισμός)
- διασπορά του οφέλους από τον τουρισμό και σε άλλες περιοχές της Κύπρου
- στήριξη περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή

Στρατηγικές & Δράσεις

- # Ενίσχυση των υποδομών στις ορεινές περιοχές
- # Βελτίωση της εσωτερικής προσβασιμότητας της Κύπρου (οδικό δίκτυο)
- # Ειδικά επενδυτικά σχέδια χορηγιών για την ύπαιθρο
- # **Λειτουργία σημείων πληροφόρησης επισκεπτών ως εργαλεία διάχυσής τους**
- # **Σύνδεση των ορεινών περιοχών με τον πολιτιστικό & θρησκευτικό τουρισμό**
- # Ενίσχυση των destination labels που σχετίζονται με τα ορεινά & την ύπαιθρο
- # Εφαρμογή σχεδίου branding & marketing για τις ορεινές περιοχές
- # Εφαρμογή στρατηγικής ορεινών περιοχών
- # Αναβάθμιση καταλυμάτων και χώρων εστίασης σε ορεινές και αγροτικές περιοχές

3. Επιδίωξη ενός πιο ποιοτικού τουρισμού

Στόχευση

- Αύξηση της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης, της δαπάνης ανά ταξίδι, της μέσης ημερήσιας δαπάνης, αλλά και της μέσης διάρκειας παραμονής
- Ποσοτικός στόχος ΕΣΤ-2030: **Αύξηση της ημερήσιας δαπάνης ανά περιηγητή από τα €75 (2018) στα €81 (2025) και στα €90 (2030) [+16%]**
[Ιουλ-Δεκ 2022: 80,9€] [Ιαν-Μάι 2023:73,3€]
- Ποσοτικός στόχος ΕΣΤ-2030: **Αύξηση των τουριστικών εσόδων στην οικονομία κατά €1,5 δις σε σχέση με τα €2,9 δις του 2018 (+53%) [2022:2,44 δις]**

Στρατηγικές & Δράσεις

- # Υποστήριξη επενδύσεων που σχετίζονται με ειδικές μορφές τουρισμού / Προσέλκυση νέων τουριστικών επενδύσεων
- # **Εμπλουτισμός της προσφερόμενης τουριστικής εμπειρίας**
- # Κατασκευή μεγάλων έργων / Αναβάθμιση έργων υποδομής τουριστικής φύσεως
- # Ανάλυση της τουριστικής πελατείας / Καλύτερη γνώση του επισκέπτη
- # Επαγγελματική κατάρτιση / Εκπαίδευση επαγγελματιών τουρισμού

4. Επιδίωξη ενός πιο βιώσιμου & ανθεκτικού τουρισμού

Στόχευση

- Πράσινη μετάβαση – Μετάβαση στην πράσινη οικονομία / Επαναπροσδιορισμός του τουριστικού μοντέλου μέσα από τα κριτήρια ESG
- Δημιουργία ποσοτικών και ποιοτικών στόχων βιώσιμης ανάπτυξης αξιοποιώντας τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και φέρουσας ικανότητας

Στρατηγικές & Δράσεις

- # Δημιουργία Παρατηρητηρίου Τουρισμού / Μηχανισμός Παρακολούθησης Τουριστικής Αειφορίας & Κλιματικής Αλλαγής
- # Οικοδόμηση ανθεκτικότητας απέναντι σε εξωγενείς κρίσεις καθώς και στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
- # Εντοπισμός και αντιμετώπιση «αδήλωτων» κινδύνων, ζημιών και σύνολο κόστους, ή αλλιώς προσδιορισμός του «αθέατου κόστους» του τουρισμού
- # Γνώση και αντίληψη της φέρουσας ικανότητας του προορισμού συνολικά, ανά υπο-προορισμό και ανά τοποθεσία
- # Αντιμετώπιση φαινομένων περιβαλλοντικής υποβάθμισης εξαιτίας ανθρώπινης δραστηριότητας

5. Διοικητικός εκσυγχρονισμός

Στόχευση

→ Αξιοποίηση νέων οργανωσιακών μοντέλων, εργαλείων διοίκησης, τεχνολογικών καινοτομιών, ψηφιακού μετασχηματισμού

Στρατηγικές & Δράσεις

Επίγνωση των νέων μοντέλων DMMO

Ψηφιακός μετασχηματισμός / Αξιοποίηση της τεχνολογίας

Δημιουργία Παρατηρητηρίου Τουρισμού / Αξιοποίηση δεδομένων / Ανάλυση της Τουριστικής Πελατείας – Καλύτερη γνώση του επισκέπτη

Ευθυγράμμιση των decision makers που σχετίζονται με τον τουρισμό

Ενδυνάμωση Υφυπουργείου Τουρισμού με περισσότερες οριζόντιες αρμοδιότητες

Αναθεώρηση και επικαιροποίηση Νομοθετικού Πλαισίου για όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την τουριστική ανάπτυξη

Ρύθμιση της λειτουργίας των καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης

Μεγιστοποίηση της αξιοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας

6. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Στόχευση

→ Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των επιχειρήσεων του τουρισμού απέναντι σε κινδύνους και αβεβαιότητες

Στρατηγικές & Δράσεις

Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Αντιμετώπιση των ελλείψεων σε ανθρώπινο δυναμικό / Διαμόρφωση κινήτρων για την προσέλκυση προσωπικού στην ξενοδοχειακή βιομηχανία

Δημιουργία ειδικών επενδυτικών σχεδίων χορηγιών

Αξιολόγηση του μέτρου της προσωρινής μείωσης του ΦΠΑ στα καταλύματα από 9% στο 5%

Εκπαίδευση-κατάρτιση επαγγελματιών τουρισμού

Επίλυση ζητημάτων αθέμιτου ανταγωνισμού

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ